

Sygnatura akt I Ns 101/11

POSTANOWIENIE

W., dnia 17 września 2013 roku

Sąd Rejonowy dla Wrocławia - Śródmieścia we Wrocławiu I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący SSR M. S.

Protokolant Maja Z.

po rozpoznaniu w dniu 3 września 2013 roku we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z wniosku A. D. (1)

przy udziale K. D.

o stwierdzenie nabycia spadku po A. D. (2)

POSTANAWIA:

I. stwierdzić, że spadek po A. D. (2), zmarłej dnia 10 lutego 2011 roku we W., ostatnio zamieszkałej we W. przy ul. (...) na podstawie ustawy nabyli synowie A. D. (1) i K. D. w 1/2 części każdy z nich;

II. orzec, że każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie oraz obciążyć uczestnika K. D. obowiązkiem uiszczenia na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego dla (...)) kosztów sądowych pozostawiając szczegółowe wyliczenie kosztów postępowania referendarzowi sądowemu.

Sygnatura akt *I Ns 101/11*

UZASADNIENIE

Wnioskodawca A. D. (1) wniósł o stwierdzenie, że spadek po zmarłej w dniu 10 lutego 2011 roku A. D. (2) nabyli na podstawie ustawy synowie A. D. (1) i K. D. po 1/2 części każdy z nich oraz o zasądzenie od uczestnika postępowania na swoją rzecz kosztów postępowania. Wnioskodawca wskazał, iż spadkodawczyni miała dwoje dzieci – wnioskodawcę i uczestnika postępowania, zaś w chwili śmierci była wdową.

W odpowiedzi na wniosek uczestnik K. D. podniósł, iż ostatnia wola zmarłej została wyrażona w testamencie własnoręcznym sporządzonym w dniu 20 grudnia 2006 roku. Zgodnie z treścią testamentu cały spadek po zmarłej powinien przyspaść uczestnikowi postępowania.

W toku postępowania wnioskodawca zakwestionował ważność testamentu wskazując, iż spadkodawczyni w dacie jego sporządzenia znajdowała się w stanie wyłączającym świadome i swobodne podjęcie decyzji.

Uczestnik wniósł o zasądzenie od wnioskodawcy na swoją rzecz kosztów postępowania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. D. (2) zmarła dnia 10 lutego 2011 roku we W.. Spadkodawczyni w chwili śmierci była wdową. Ostatnio zamieszkiwała we W. przy ul. (...). Do kręgu spadkobierców ustawowych należą synowie spadkodawczyni A. D. (1) i K. D..

dowód: odpis skrócony aktu zgonu A. D. (2), k. 5,

odpis skrócony aktu urodzenia wnioskodawcy, k. 5,

odpis skrócony aktu urodzenia uczestnika postępowania, k. 5,

zapewnienie spadkowe i przesłuchanie wnioskodawcy, k. 58 – 61,

zapewnienie spadkowe i przesłuchanie uczestnika postępowania, k. 61 – 63,

zeznania świadka T. W., k. 105 – 107,

Testamentem z dnia 20 grudnia 2006 roku spadkodawczyni do całości spadku powołała uczestnika K. D.. Testament sporządzony został przez powódkę własnoręcznie.

dowód: testament z dnia 20 grudnia 2006 roku, k. 21,

zapewnienie spadkowe i przesłuchanie uczestnika postępowania, k. 61 – 63,

zeznania świadka C. B., k. 85 – 87,

zeznania świadka T. W., k. 105 – 107,

opinia z dnia 25 stycznia 2012 roku biegłego sądowego P. F., k. 174 – 192

Od około 2005 roku u spadkodawczyni zaczęły występować zaburzenia pamięci oraz osłabienie funkcji poznawczych. Również w roku 2005 zaczęły u spadkodawczyni pojawiać się zaburzenia w zachowaniu. Z czasem w zachowaniu spadkodawczyni ujawniły się urojenia prześladowcze wobec wnioskodawcy, które przejawiały się w formułowaniu negatywnych opinii oraz oskarżeń o kradzież pieniędzy i żywności. Urojenia zostały udokumentowane przez lekarza psychiatrę w lutym 2007 roku. Wtedy też zdiagnozowano u spadkodawczyni zaburzenia pamięci i orientacji czasoprzestrzennej.

W dniu 19 marca 2007 roku przeprowadzono u spadkodawczyni testy w celu ustalenia skali występujących u niej zespołów otępiennych. Na 30 pkt stanowiących normę spadkodawczyni uzyskała 11,5 pkt, co stanowi dolną granicę średniego stopnia otępienia. U spadkodawczyni rozpoznano zaburzenia koordynacji wzrokowo – przestrzennej, zaburzenia orientacji auto i alo psychicznej, utratę zdolności do liczenia, zaburzenia frakcji konstrukcyjnej, obniżenie pamięci świeżej, słuchowej i wzrokowej.

Podczas wizyty w dniu 7 sierpnia 2009 roku badający spadkodawczynię lekarz psychiatra stwierdził, iż zmiany otępienne były znacznie zaawansowane. Odnotowano problemy z prawidłową identyfikacją osób z otoczenia spadkodawczyni oraz widoczne zubożenie mowy przejawiające się przede wszystkim w zubożeniu zakresu słownictwa, występowaniu perseweracji i mowy stereotypowej.

dowód: dokumentacja lekarska spadkodawczyni, k. 44, 45, 109, 230, 254 – 268, 292 – 297, 309 – 338,

dokumentacja lekarska spadkodawczyni znajdująca się w aktach SO o sygn.(...), k. 161 – 168, 170 – 198, 264, 265,

zapewnienie spadkowe i przesłuchanie wnioskodawcy, k. 58 – 61,

zapewnienie spadkowe i przesłuchanie uczestnika postępowania, k. 61 – 63,

zeznania świadka H. N., k. 84, 85,

zeznania świadka C. B., k. 85 – 87,

zeznania świadka K. E., k. 119 – 121,

zeznania świadka A. S., k. 122, 123,

zeznania świadka D. Ś., k. 123 – 125,

zeznania świadka J. Ł., k. 158, 159,

zeznania świadka P. J., k. 164 – 167,

zeznania świadka E. B., k. 223 – 225,

W dniu 20 grudnia 2006 roku u spadkodawczyni występowały zaburzenia psychiczne w postaci organicznych zaburzeń urojeniowych ukierunkowanych na wnioskodawcę oraz zespół otępienny w dolnej granicy stopnia średniego. Urojenia miały znaczący wpływ na podejmowane przez spadkodawczynię decyzje do dysponowania swoim majątkiem. Zaburzenia otępienne są zaburzeniami pogłębiającymi się i narastającymi. Pogorszenie stanu zdrowia może następować skokowo bądź stopniowo wyłączając po kolei różne funkcje psychiczne. Zdiagnozowane w pierwszym kwartale 2007 roku zaburzenia psychiczne spadkodawczyni występowały również w dniu sporządzenia testamentu. Wpływały one na zdolność oceny i wyrażania woli, na procesy motywacyjne, wolicjonalne. Ludzie z tego rodzaju zaburzeniami są sugestywni, poddają się woli innych ludzi, są chwiejni, nieprawidłowo oceniają intencje innych ludzi. Zaburzenia psychiczne znosiły zdolność spadkodawczyni do swobodnego i świadomego podejmowania decyzji i wyrażania woli. Motywy działania spadkodawczyni miały podłoże chorobowe i wynikały z zaburzeń psychicznych.

dowód: opinia z dnia 10 marca 2013 roku biegłego sądowego J. B., k. 345 – 359,

ustna uzupełniająca opinia biegłego sądowego J. B., k. 390,

Sąd zważył, co następuje:

Dokonując ustaleń faktycznych, co do kręgu spadkobierców ustawowych A. D. (2) Sąd zgodnie z treścią art. 4 ustawy z dnia 29 września 1986 roku Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 1986 roku, nr 36, poz. 180 z późn. zm.) oparł się na wskazanych wyżej odpisach aktów stanu cywilnego. Na ich podstawie ustalono, iż spadkodawczyni w chwili śmierci była wdową zaś wnioskodawca oraz uczestnik postępowania są jej synami.

Ustalając, iż poza wnioskodawcą i uczestnikiem postępowania nie ma innych spadkobierców Sąd miał na względzie zapewnienia spadkowe złożone przez spadkobierców ustawowych (art. 671 § 1 k.p.c.). Zauważyć należy, iż zapewnienie spadkowe jest szczególnym środkiem dowodowym, który podlega swobodnej ocenie Sądu na podstawie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Zapewnienia spadkowe złożone w niniejszej sprawie są w ocenie Sądu wystarczające do przyjęcia, iż poza wnioskodawcą i uczestnikiem postępowania nie ma innych spadkobierców A. D. (2).

W dniu 20 grudnia 2006 roku spadkodawczyni sporządziła testament holograficzny, na mocy którego do całości spadku powołała uczestnika postępowania. Autentyczność testamentu zakwestionowana przez wnioskodawcę, potwierdzona została przez biegłego sądowego P. F. w treści opinii sporządzonej w niniejszej sprawie w dniu 25 stycznia 2012 roku. Biegły stwierdził, że testament został sporządzony własnoręcznie przez spadkodawczynię.

Ponadto w toku postępowania wnioskodawca zakwestionował ważność testamentu wskazując również, iż spadkodawczyni w dacie jego sporządzenia cierpiała na chorobę Alzheimera, a zatem znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Na mocy art. 945 § 1 pkt 1 k.c. testament jest nieważny, jeżeli został sporządzony w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli.

W celu ustalenia zdolności spadkodawczyni do świadomego i swobodnego podjęcia decyzji oraz wyrażenia woli w chwili sporządzania testamentów koniecznym było zatem przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu psychiatrii. Biegła sądowa J. B. w oparciu o analizę akt sprawy, a w szczególności dokumentacji medycznej spadkodawczyni oraz zeznań świadków, w tym lekarzy psychiatrów, pod których opieką znajdowała się

spadkodawczyni, uznała w sporządzonej przez siebie w dniu 10 marca 2013 roku opinii, iż w chwili sporządzania testamentu z dnia 20 grudnia 2006 roku spadkodawczyni była w stanie uniemożliwiającym świadome i swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. W ocenie biegłej zdiagnozowane w pierwszym kwartale 2007 roku zaburzenia psychiczne spadkodawczyni w postaci organicznych zaburzeń urojeniowych ukierunkowanych na wnioskodawcę oraz zespół otępienny w dolnej granicy stopnia średniego występowały również w dniu sporządzenia testamentu. Zaburzenia te wpływały na zdolność oceny i wyrażania woli, na procesy motywacyjne, wolicjonalne. Urojenia dotyczące osoby wnioskodawcy miały znaczący wpływ na podejmowane przez spadkodawczynię decyzje do dysponowania swoim majątkiem. Motywy działania spadkodawczyni miały zatem podłoże chorobowe i wynikały z zaburzeń psychicznych. Stanowisko swoje biegła podtrzymała również w złożonej na rozprawie w dniu 3 września 2013 roku ustnej opinii uzupełniającej. Skoro zatem spadkodawczyni znajdowała się w dacie sporządzenia testamentu w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, sporządzony przez nią testament jest nieważny i spadek po A. D. (2) na mocy ustawy nabyli jej synowie.

Złożone w niniejszej sprawie przez biegłą sądową J. B. opinie są pełne, jasne i wewnętrznie spójne. Sporządzone zostały rzetelnie przez osobę dysponującą fachową wiedzą i doświadczeniem zawodowym, po wykorzystaniu wszystkich dostępnych źródeł, mogących stanowić podstawę dla sporządzenia opinii. Zważywszy na powyższe, opinie te były dla Sądu istotnym źródłem dowodowym w sprawie. Dlatego też wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii kolejnego biegłego sądowego z zakresu psychiatrii został oddalony.

Mając powyższe na względzie na podstawie art. 669 k.p.c. w zw. z art. 926 § 1 k.c. orzeczono, jak w pkt I sentencji postanowienia.

Zgodnie z treścią art. 520 § 1 k.p.c. każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie. Natomiast na mocy art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 25 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2005 roku, nr 167, poz. 1398 z późn. zm.) w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie sąd orzeka o poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa wydatkach. Na mocy art. 108 § 1 k.p.c. sąd może rozstrzygnąć jedynie o zasadach poniesienia przez strony kosztów procesu, pozostawiając szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu o czym orzeczono w punkcie II sentencji postanowienia.